

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9CdoR/13/2025
Identifikačné číslo spisu:	5921201896
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:5921201896.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého Š. X., narodeného XX. D. XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok, dieťa rodičov T. J., narodenej XX. T. XXXX, K. K. XXX, t.č. Q. XX, okres T., zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Karabašom, Sabinov, Ružová 10, a T. X., narodeného XX. J. XXXX, K. Š., T. XXX/XX, za účasti Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, v konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. RK-11P/144/2021, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. júna 2025 sp. zn. 15CoP/206/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. RK-11P/144/2021 z 1. augusta 2024 zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky (výrok I.), určil, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok v bežných veciach budú obaja rodičia (výrok II.). Počnúc od 12 apríla 2024 otcovi v podrobnostiach uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 190 eur mesačne (výrok III.). Otca zaviazal zaplatiť do 30. septembra 2024 k rukám matky zameškané výživné od 12. apríla 2024 do 31. júla 2024 vo výške 327 eur (výrok IV.). Výrokom V. upravil styk otca s maloletým s prechodnou úpravou platnou do 31. decembra 2024. Štátu priznal voči otcovi maloletého nárok na náhradu trov konania vo výške 1012,41 eura, ktorú je povinný zaplatiť na účet súdu prvej inštancie do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok VI.). Štátu priznal voči matke maloletého nárok na náhradu trov konania vo výške 573,18 eura, ktorú je povinná zaplatiť na účet súdu prvej inštancie do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok VII.). Žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal (VIII.)

1.1. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 36 ods. 1, § 62 ods. 1 až 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, 2, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZR“). Poukázal, že konanie bolo iniciované na návrh otca zo 16. novembra 2021, ktorým sa otec domáhal

úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, konkrétne zverenia maloletého do jeho osobnej starostlivosti a úpravy vyživovacej povinnosti voči maloletému zo strany matky, ako aj úpravy styku matky s maloletým. V priebehu konania bolo uznesením Okresného súdu Ružomberok (zák. č. 150/2022 Z. z.) č. k. 11P/144/2021-496 zo 4. októbra 2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline z 9. novembra 2022 sp. zn. 7CoP/54/2022 nariadené neodkladné opatrenie, ktorým bol maloletý dočasne, do skončenia konania vo veci samej, zverený do osobnej starostlivosti matky, a upravil styk otca s maloletým v centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie. Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 100 eur mesačne. Takto upravený styk otca s maloletým bol na návrh otca zmenený uznesením súdu prvej inštancie č. k. RK-11P/144/2021-778 z 30. júna 2023 tak, že tento sa sčasti vykonával aj v domácom prostredí otca za prítomnosti poradkyne špeciálneho centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie.

1.2. Súd prvej inštancie na základe výsledkov vykonaného dokazovania vyhodnotil, že v najlepšom záujme maloletého bude zveriť ho do osobnej starostlivosti matky, a to vzhľadom na jeho vek, zdravotný stav, vyhrotené vzťahy medzi rodičmi, vzdialenosť súčasného bydliska matky a maloletého od bydliska otca, ale najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že matka už viac ako dva roky zabezpečuje výlučnú celodennú starostlivosť o maloletého riadnym spôsobom a zodpovedne, najmä s ohľadom na zdravotné problémy maloletého. Mal preukázané, že matka rešpektuje špeciálne potreby maloletého, absolvuje s ním všetky potrebné vyšetrenia, riadi sa odporúčaniami lekárov, študuje a vyhľadáva si informácie, aby bola čo najviac nápomocná maloletému v začleňovaní sa do bežného života, pričom poskytovanie náležitej starostlivosti o maloletého zo strany matky potvrdil aj kolízny opatrovník. Rovnako zo znaleckých posudkov vypracovaných v konaní vyplynul pre súd záver, že matka sa javí ako vhodnejšia z hľadiska zabezpečovania osobnej starostlivosti o maloletého. Zároveň zdôraznil, že rodičovské práva otca nezanikajú, ani sa neobmedzujú, preto to, že dieťa bude zverené matke neznamena, že sa maloletý s otcom nebude stretávať. Smerom k otcovi vyslovil potrebu rešpektovať postavenie matky v živote dieťaťa so špecifickými potrebami.

1.3. Medzi rodičmi nedošlo k dohode o výške výživného na maloletého. Súd prvej inštancie po zvážení relevantných skutočností uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 190 eur mesačne, a to - v zmysle návrhu matky - od 12. apríla 2024. Pri rozhodovaní prihliadol na odôvodnené potreby maloletého vrátane zvýšených výdavkov na zabezpečovanie zdravotnej, psychologickej a terapeutickkej starostlivosti, ako aj na majetkové pomery matky a otca maloletého, najmä na cestovné a poplatky za terapie, osobnú starostlivosť o maloletého a jeho zdravotný stav. Ohľadom príjmu otca mal preukázané, že otec v priebehu konania viackrát menil zamestnanie, a to väčšinou na základe vlastného rozhodnutia, preto pri určovaní výšky vychádzal z najvyššej mzdy, ktorú otec v danom období dosiahol (904,32 eura resp. 974,88 eura vrátane príslušných príspevkov). Súd prvej inštancie mal za nepochybné, že otec je schopný pracovať a nájsť si prácu a nebola zistená ani jeho prípadná znížená pracovná schopnosť. Pri stanovení samotnej výšky vyživovacej povinnosti vychádzal súd prvej inštancie z metodiky určovania výživného, prikloniac sa k hornej hranici tzv. tabuľkového výživného (20 % zo mzdy povinného rodiča pre maloleté dieťa vo veku 6-9 rokov). Splatnosť zameškaného výživného v celkovej sume 327 eur určil do konca septembra 2024).

1.4. Styk otca s maloletým upravil súd prvej inštancie v dvoch režimoch, a to v prechodnom období (do 31. decembra 2024) bez prespatia, a v riadnom (od 1. januára 2025) s prespatím u otca na jednu noc. Takúto úpravu považoval za najvhodnejšiu z hľadiska najlepšieho záujmu maloletého a jeho zdravotného stavu. Nemal pochybnosť, že otec zvládne zabezpečiť základnú starostlivosť o maloletého, ktorý napriek odlúčeniu od otca na otca vždy reagoval pozitívne, a to aj bez prítomnosti matky. Nemal preukázané, že by otec bol pre maloletého nebezpečný, resp. že by chcel maloletému akýmkoľvek spôsobom ublížiť alebo uškodiť. Súd prvej inštancie pristúpil k úprave realizácie stretnutí striedavo na náklady matky a otca, a to aj z dôvodu, že matka sa po začatí konania bez písomného súhlasu otca (súd prvej inštancie mal za to, že súhlas bol daný konkludentne) svojvoľne aj s maloletým presťahovala cca 230 km od bydliska otca, pričom v okrese I. má stále určité rodinné väzby, zázemie, vlastní tam viaceré nehnuteľnosti a pod. a maloletý tam má aj niektorých špecialistov a pobyt v I. pre ňu nebude spojený so zvýšenými nákladmi. V súvislosti s realizáciou styku uložil súd obom rodičom informačnú povinnosť a matke povinnosť umožniť otcovi náhradný styk s maloletým pre prípad jeho neuskutočnenia z dôvodov na strane matky alebo maloletého (nie však z dôvodov na strane otca).

1.5. O trovách štátu rozhodol súd prvej inštancie tak, že ich rozdelil pomerne medzi oboch rodičov

maloletého, ako aj štát. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 18. júna 2025 sp. zn. 15CoP/206/2024 rozhodol o odvolaní otca a o odvolaní matky tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I., III. a IV. Výrok V., ktorým bol upravený styk otca s maloletým, odvolací súd zmenil tak, že upravil dátumy prechodného a riadneho obdobia. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch VI. a VII. o trovách štátu a o trovách konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

2.1. Matka podaným odvolaním napadla výroky III., IV., a V. rozsudku súdu prvej inštancie a namietala nedostatočne, nesprávne zistený skutkový stav veci a s tým súvisiace nesprávne právne posúdenie veci.

2.2. Odvolací súd v plnom rozsahu prebral skutkový stav zistený súdom prvej inštancie, na základe ktorého súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým záverom ohľadom všetkých právne relevantných skutočností; v plnom rozsahu sa stotožnil s právnymi závermi súdu prvej inštancie vo vzťahu k výrokom I., III., IV. a V. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav veci z hľadiska kritérií rozhodných pre určenie výšky vyživovacej povinnosti, skúmal odôvodnené potreby maloletého, príjmy otca, jeho schopnosti, možnosti, majetkové pomery na celkovú životnú úroveň, ako aj príjmy a výdavky matky a jej podiel na vyživovacej povinnosti. Na takto zistený skutočný stav veci aplikoval správne právne ustanovenia a dospel tiež k správnej závere o určenej výške výživného. Podľa odvolacieho súdu bola výška vyživovacej povinnosti stanovená správne, zohľadňujúc všetky zákonné kritériá a primerane možnostiam, schopnostiam a nevyhnutným výdavkom otca. Ani skutočnosť, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní bral do úvahy ako pomôcku metodiku určovania výživného, odvolací súd nevyhodnotil ako dôvodnú odvolaciu námietku matky. Odvolací súd nemal výhrady ani voči určeniu počiatku vyživovacej povinnosti otca od 12. apríla 2024.

2.3. Aj rozhodnutie o úprave styku bolo podľa odvolacieho súdu prijaté v najlepšom záujme maloletého. Stotožnil sa so závermi súdu prvej inštancie, že otec pre maloletého nepredstavuje nebezpečenstvo. Mal za preukázané, že všetky konania vedené na podklade vzájomných trestných oznámení podaných matkou a otcom maloletého, vrátane trestného oznámenia matky pre podozrenie z prečinu sexuálneho zneužívania podľa § 201b ods. 1 Trestného zákona (zákon č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov), skončili odmietnutím, respektíve zastavením trestného konania. Rovnako zo správy špecializovaného centra účastného na stretnutiach otca s maloletým vyplynulo, že všetky stretnutia prebehli pozitívne. Vykonané dokazovanie nevedie k záverom, že by otec naďalej popieral preukázaný zdravotný stav maloletého; odvolací súd však nepovažoval za potrebné - vzhľadom na minimálny rozsah úpravy styku - aby otec nutne musel ovládať špeciálne techniky pre rozvoj kognitívnych a sociálnych zručností maloletého, hoci mu nič nebráni, aby sa do tohto procesu zapojil. Ani námietka matky, že nie je schopná zabezpečiť dovoz a odvoz maloletého na styk do miesta bydliska otca, a preto je rozsudok okresného súdu v časti úpravy styku nevykonateľný, nebola podľa odvolacieho súdu dôvodná a ani namieste. Odvolací súd zdôraznil, že k zväčšeniu vzdialenosti medzi bydliskom matky a maloletého a bydliskom otca došlo v dôsledku konania matky, ktorá sa s maloletým dieťaťom presťahovala bez predchádzajúceho súhlasu otca, a preto na aplikácii princípu rovnomerného rozdelenia povinností spojených so stykom medzi oboch rodičov nič nemení skutočnosť, že matka má v porovnaní s otcom nižší príjem. Bola to totiž matka, ktorá svojím rozhodnutím a konaním spôsobila zvýšenie výdavkov potrebných na realizáciu styku otca s maloletým, a preto nemôže spravodlivo požadovať, aby náklady súvisiace so stykom znášal výlučne otec. Zároveň, matka v konaní ani nepreukázala tvrdenie o úplnej nemožnosti zabezpečenia dovozu a odvozu maloletého do miesta bydliska otca.

2.3. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I., III., IV. o zverení, výživnom, zameškanom výživnom potvrdil ako vecne správny [§ 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov ďalej len „CSP“]. Ak aj vo výroku V. došlo k zmene postupom § 388 CSP, táto zmena bola len formálnou, pretože pri vecne správne určenom styku otca s maloletým a jeho rozsahu, išlo len o zmenu v období (v dátumovom vymedzení prechodného a riadneho obdobia úpravy styku). O trovách odvolacieho konania nerozhodoval (§ 391 ods. 2 CSP).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu (v jeho potvrdzujúcom i zmeňujúcom výroku) podala matka

(ďalej aj len „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ust. § 420 písm. f) CSP a dôvodnosť z § 431 CSP. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň navrhla, aby dovolací súd postupom podľa § 444 CSP odložil vykonateľnosť rozsudku, čo odôvodnila obavou o zdravie maloletého. Hoci matka podala dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu v celom rozsahu jeho potvrdzujúceho výroku a v jeho zmeňujúcom výroku, z obsahu dovolania je jednoznačne zrejmé, že ním napáda rozhodnutie odvolacieho súdu len v tej časti, ktorá sa týka výživného, zmeškaného výživného a úpravy styku otca s maloletým.

3.1. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces oprela matka o tvrdenie, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené. Súd nesprávne a nepresvedčivo rozhodli o výške výživného a ich rozhodnutie o úprave styku je v rozpore s najlepším záujmom maloletého. Súd sa vôbec nezaoberali otázkou, či otec vzhľadom na závery znalcov, ktorí u neho zistili patologické znaky osobnosti, nebude pre maloletého nebezpečný. Ďalej namietala deformáciu dôkazov a z nich vyplývajúcich zistení v neprospech maloletého. Poukázala najmä na závery znaleckého posudku R.. K. K., že E., ktorým trpí aj maloletý, reagujú citlivo na zmeny, čo nekorešponduje s rozsahom, v akom súdy rozhodli o úprave styku otca s maloletým (s prespávaním u otca bez prítomnosti matky). Napokon, podľa matky mal súd prvej inštancie postupovať podľa § 112 CMP a preniesť svoju príslušnosť na Okresný súd Prešov, keď mal za preukázané, že miesto obvyklého pobytu maloletého sa zmenilo.

4. Otec v písomnom vyjadrení k dovolaniu matky navrhol dovolanie odmietnuť. Uviedol, že dovolacia argumentácia matky nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. K návrhu matky na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku uviedol, že dôvody, o ktoré matka svoj návrh oprela, sú ničím nepodložené domnienky matky, ktoré otec popiera a ktoré neboli v konaní preukázané.

5. Kolízny opatrovník sa k dovolaniu matky písomne nevyjadril.

6. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky v písomnom vyjadrení k dovolaniu matky považovala dovolanie za nedôvodné. Matka v dovolaní prezentuje najmä nesúhlas so spôsobom hodnotenia vykonaných dôkazov a nestotožňuje sa so skutkovými a právnymi závermi súdov, pričom predkladá vlastné hodnotenie skutkového stavu vo vzťahu k určeniu výšky vyživovacej povinnosti otca k maloletému a spôsobu úpravy styku otca s maloletým. Námietku o deformácii dôkazov a opomenutí dôkazu považovala prokuratúra za nedôvodnú. Pripomenula, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

7. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých upravenej v piatom diele prvej hlavy druhej časti CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 až § 77a CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania - matka, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania; dospel k záveru, že dovolanie matky je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

10. Matka prípustnosť podaného dovolania výslovne vyvodzovala z ust. § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolateľka tvrdila, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP došlo tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené, vychádza zo záverov deformovaného dôkazu a nerešpektuje najlepší záujem maloletého.

12. V prvom rade treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd takúto vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil, k čomu uvádza nasledovné.

13. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany (resp. účastníka konania) nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

13.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu (resp. účastníka konania), právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13.2. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

14. Dovolací súd, dbajúc na to, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, konštatuje, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie nepresvedčivo odôvodnil, resp. že pri rozhodovaní o výživnom na maloletého a o úprave styku maloletého s otcom prihliadal na najlepší záujem maloletého spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti (nepreskúmateľnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP.

15. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil výrok III. a IV rozsudku súdu prvej inštancie (o výživnom a o zmeškanom výživnom) ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP, stotožniac sa s odôvodnením odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Treba mať na pamäti, že prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozhodnutím vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu.

15.1. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o taký prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania matky, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov všetkých účastníkov konania, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o výživnom, o zmeškanom výživnom považuje za vecne správne a na zdôraznenie jeho správnosti doplnia aj ďalšie dôvody, najmä za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami.

16. Z odôvodnenia potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, ako ani z rozhodnutia súdu prvej

inštalácie nevyplýva nezrozumiteľnosť, nepreskúmateľnosť, ani nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Je zrejmé, že súd prvej inštalácie, berúc do úvahy kritérium najlepšieho záujmu maloletého, pri rozhodovaní o výživnom na maloletého zo strany otca skúmal všetky zákonné kritériá, t.j. odôvodnené potreby maloletého vrátane osobitných potrieb v súvislosti so zdravotným stavom maloletého, aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca vrátane potenciality príjmu a životnej úrovne otca. Súd prvej inštalácie v bode 26. a odvolací súd v bodoch 42 až 47. odôvodnenia svojho rozhodnutia detailne vymedzili všetky podklady nevyhnutné pre rozhodnutie o výživnom a v nadväznosti na vykonané dôkazy dostatočným spôsobom ozrejmili svoje úvahy pri ich hodnotení a závery, ku ktorým dospeli. K námietke matky, že súdy pri určení výšky výživného nesprávne vychádzali z Metodiky pre výpočet výživného zverejnenej Ministerstvom spravodlivosti SR, dovolací súd uvádza, že táto nie je opodstatnená; na metodiku, ktorá je materiálom odporúčacieho charakteru, poukázali iba na zdôraznenie správnosti určenej výšky výživného (prikloniac sa k hornej hranici) a z ich argumentácie je zjavné, že určenie výživného posudzovali individuálne s ohľadom na všetky okolnosti prípadu. Pokiaľ ide o argument, že súdy sa nezaoberali potencialitou príjmov otca, z obsahu spisu vyplýva, že v priebehu konania žiaden z účastníkov výšku príjmov otca nerozporoval.

17. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Sama skutočnosť, že matka sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

18. Matka ďalej odvolaciemu súdu vytýkala, že jeho rozhodnutie o úprave styku s otcom nereflektuje najlepší záujem maloletého.

19. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme (čl. 4 CMP). Spoločným znakom konaní vo veciach starostlivosti o maloletých je, že v nich ide predovšetkým o záujem maloletých detí v zmysle čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa (uverejneného oznámením FMZV ČSFR č. 104/1991 Zb., ďalej len „Dohovor“). Ich výsledkom by teda nemalo byť vyriešenie „sporu“ medzi účastníkmi konania, ale zabezpečenie výsledku konania, ktorý zodpovedá najlepšiemu záujmu maloletých.

20. Podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky v súčasnosti existuje široká zhoda - a to aj v medzinárodnom práve - na podpore myšlienky, že pri rozhodovaní príslušných orgánov verejnej moci týkajúcom sa maloletých detí musí byť ich najlepší záujem prvoradým hľadiskom rozhodovania [„primary consideration“ (uznesenie ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. augusta 2020 sp. zn. I. ÚS 408/2020, m. m. II. ÚS 40/2019, III. ÚS 164/2020)].

21. Pojem najlepší záujem dieťaťa je komplexný, pružný a adaptabilný; jeho obsah treba stanovovať podľa konkrétnych prípadov. Z dôvodu vnútornej dynamiky tohto pojmu ho treba prispôbiť a definovať podľa konkrétnej situácie dotknutého dieťaťa a zohľadniť pritom jeho osobný kontext, situáciu a potreby.

22. V posudzovanom prípade niet pochyb o tom, že konajúce súdy vzali do úvahy najlepší záujem maloletého ako primárne kritérium rozhodovania. Na rozdiel od subjektívnych predstáv a domniek matky ale v konkrétnych skutkových okolnostiach za súladné s jeho najlepším záujmom vzhľadli primárne právo maloletého na výchovné pôsobenie oboch rodičov, keď v konaní neboli zistené matkou tvrdené skutočnosti, ktoré by odôvodňovali pozastavenie alebo obmedzenie výkonu rodičovských práv a povinností otca, a nevzhľadli dôvod pre zákaz alebo neprimerané obmedzovanie styku otca s maloletým.

23. Matka odvolaciemu súdu vytýkala, že jeho rozhodnutie o úprave styku otca s maloletým bez

prítomnosti matky s prespávaním u otca je v rozpore s výsledkami znaleckého dokazovania. K tomu dovolací súd v prvom rade uvádza, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu (skutočného stavu, § 35 CMP) sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

24. Dovolací súd viazaný obsahom dovolania kontrolou postupu súdov nižších inštancií pri zisťovaní skutočného stavu veci nezistil, že by konanie bolo postihnuté akýmkoľvek závažným deficitom v dokazovaní, ani to, že by konajúcimi súdmi prijaté závery boli svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že nižšie súdy postupom súladným so základnými princípmi civilného mimosporového konania náležite zistili skutočný stav veci (§ 35 CMP), pričom do odôvodnení napadnutých rozhodnutí dostatočne premietli svoje úvahy korešpondujúce s požiadavkou, aby najlepší záujem dieťaťa bol skutočne popredným hľadiskom pri rozhodovaní o úprave styku rodiča, do ktorého osobnej starostlivosti nebol maloletým zverený. Správnosť súdmi riešených skutkových otázok vrátane novo predkladaných dôkazov nemohla byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

25. Osobitne sa žiada upriamiť pozornosť dovolateľky na bod 50. odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom odvolací súd vyčerpávajúco odôvodnil úvahy, ktoré ho viedli ku konkrétnemu spôsobu úpravy styku otca s maloletým vrátane striedavého odovzdávania a preberania maloletého. Odvolací súd sa detailne vysporiadal s tým, že rozhodnutie bolo prijaté v súlade s najlepším záujmom maloletého, venujúc osobitnú pozornosť podozreniam matky zo sexuálnej deviácie otca, ktoré v konaní nemal za preukázané. Je zrejmé, že odvolací súd vychádzal zo skutkových zistení súdu prvej inštancie, majúc za to, že tento vo veci vykonal dostatočné dokazovanie a všetky dôkazy aj správne vyhodnotil. V tomto smere nemožno prisvedčiť ani domnienkam matky, že rozhodnutie o úprave styku je v rozpore s výsledkami vykonaného znaleckého dokazovania. V prvom rade, otázka úpravy styku je otázkou právnou, na ktorú znalec nemôže dať odpoveď, pričom zo znaleckého posudku znalkyne R. K. ani nevyplýva žiadne také konštatovanie, ktoré by mohlo viesť k záveru, že úprava styku otca s maloletým nie je pre maloletého vhodná, resp. že by otec pre neho mal predstavovať riziko.

26. Dovolací súd pripomína, že podľa konštantnej judikatúry nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

27. Podľa § 191 CSP dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Zároveň je potrebné uviesť, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov bez toho, aby z toho plynúce skutkové závery boli svojvoľné či ústavne neudržateľné, nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd pritom pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

28. Napokon, za nesprávny nemožno považovať ani procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý

nepreniesol svoju miestnu príslušnosť na Okresný súd Prešov.

29. Možnosť prenesenia miestnej príslušnosti v konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloletých (§ 112 ods. 2 CMP) je výnimkou z procesného pravidla perpetuatio fori. Ak sú splnené zákonné podmienky pre prenesenie miestnej príslušnosti, rozhodnutie o tom, či k nemu skutočne dôjde, je vždy na úvahe súdu, a to bez ohľadu na prípadné návrhy účastníkov konania. Ak aj účastník konania požiada o prenesenie miestnej príslušnosti s odôvodnením, že sa zmenili okolnosti, je na úvahe súdu, či návrhu vyhovie. Zjednodušene povedané, ani v prípade, ak sú všetky okolnosti pre prenesenie miestnej príslušnosti splnené, súd nemusí postupovať podľa § 112 ods. 2 CMP a svoju miestnu príslušnosť preniesť. V danej veci súd prvej inštancie o prenesení miestnej príslušnosti nerozhodol, navyiac, matka takýto postup ani len nenavrhol. Nemožno preto uvažovať o tom, že by súd prvej inštancie znemožnil matke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie matky procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

31. Dovolanie v posudzovanej veci vzhľadom na uvedené smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, v dôsledku čoho dovolací súd dovolanie matky odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné.

32. Žiada sa dodať, že rozhodnutia všeobecných súdov vo veciach starostlivosti súdu o maloletých nemajú povahu rozhodnutí „absolútne konečných“, a teda nezmeniteľných. Uvedené platí tým skôr, pokiaľ súdy svoje rozhodnutia zakladajú na okolnostiach, zmena ktorých je v budúcnosti predvídateľná či aspoň reálne možná. Dovolací súd zároveň apeluje na zodpovedný a mimoriadne empatický prístup oboch rodičov k vzniknutej komplikovanej rodinnej situácii, predovšetkým citovým potrebám dieťaťa. Akýkoľvek súd ani ďalšie inštitúcie nie sú bez úprimnej snahy a súčinnosti oboch rodičov schopné zabezpečiť usporiadanie roztrieštených vzťahov v rodine.

33. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

34. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP a § 52 CMP.

35. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.